

Hajóval jöttetek?

Duna-cédulák

(*Karádi Évának a 100.-ra.*)

(Hajóval jöttetek?) Az egyszerű magyar kérdésnek itt és most komoly sánca van, hogy első mondata legyen valaminek, amit a Lettre utolsó számában kezdek el. Ez óvatos optimizmusra vall.

(Kanyargós tengely) A valami: „Cédulák egy reménytelen és örömteli reser-sírolás első fázisából.” „Kevés szabadidőmben egy éve nyírom a füvet az üres telken, ahol majd alapozni kezdek, hogy építsek egy meglehetősen terjedelmű – mit is?” „Ugyan fikciónak gondolom (s óvatlanul regénynek nevezem, ha egyáltalán), műfaja nincs.” „Nem, nem regény, legföljebb könyv.” „Lényegében az elődeim-őseim fiktív és valódi történeteire, a Duna kanyargós tengelyére épülő hosszupróza.” „Ettől még a tények tények, akár megtörténtek, akár nem.”

(Az óra üt) 1998 július elsején, délután negyed ötkor sóhajtott egyet és meghalt idősebb Schusztér Ferenc uszálykormányos. Kilencvenhat éves volt, pár hónap híján be is töltötte. Lánya, Schusztér Mária és felesége, Himmel Mária, kik felváltva virrasztottak mellette, elhívták az orvost, azután jöttek a koporsósok, és a két idős asszony a forró alkonyatban kikísérte a testet a tolnai temetőbe. De utolsó útja nem ez volt. Öt nappal a halála előtt egyszer csak felkelt, kiment, beleült a foteljába. Ahogy más rágyújt egy szivarra, értelmetlen és heroikus civil gesztussal, ami kivezeti az életből. Öt méteres út annak, aki 1917 és 1945 között számtalanszor végighajózta a Dunát Regensburgtól Brailáig és vissza. Anyám és nagyanyám ült a kiürült házban, erős és kezelhető bánat volt a szívükben. Ültek éjszakaig, hogy majd virrasztanak, mintha nem ezt tették volna napok óta, de azért megágyaztak. Időnként sírtak egy sort, a kánikulára tekintettel szétlapogatták a dunyhákban a tollat, a szűk udvarból a verandaszerű előszobán átszűrve épp-hogy derengett gyerekkorom éjszakája, a pannóniai éjszaka. Még kimentek az udvari véce-re pisilni, az egyik megvárta a másikat, távol macska, vonatfüty, csillogroszogás. Aztán mintha maguk előtt is titkolnák, mintha észre se vennék, lefeküdtek, csönd lett. Aludjunk, mondta halkán anyám, de nagyanyám addigra nyitott szájával, mélyen aludt, kibontott haja fehérsárgán világított. Kiszáratva anyám is elaludt, a bőrével hallotta, ahogyan feleket és egészeket üt a falóra. Hatvanhat éve üt, odafönt vették, tán Regensburgban. Nyitottam egy file-t aznap este, mint ha gyertyát gyújtjanék, aztán elővettem a nagyapám füzetét, s a kazettákat, amiket fölvettem vele, hogy hamarosan elkezdjem bemásolni a gépbe. Már akkor is éveket késtem, harminc éves korom óta írnom kellett volna ezt a könyvet. A fiatalkori fényképe ott állt, most is ott áll a szemem ügyében, fölötte az ominózus hajós-sapka, s a dobókörte, egy a kikötéshez használt alkalmatlanság, amit még ő faragott, és festett be piros-fehérszöldre.

(Entlang, entlang, nagy a te hatalmad) Végig, a mentén. A megírhatatlanul sok mint probléma, tehát a határoltóság és az arányé. S ettől már a reser-sírolás sem tud eltekinteni, jókedvvel, bőséggel. Hisz mi *nem* a Duna? Mi *nem* kapcsolható hozzá? Amit a szöveg felvesz, így-úgy el is dunásodik? Ami az életben történt, minden keresztezi, átmegy alatta vagy fölötte. Vagyis leírható vagyok a Dunával, de hogy írható le a temérdek Duna? A Duna csak fojt, mint a keménytojás sárgája.

(A szép kék Dunánál) Johann Strauß keringője a Bécsi Férdfalárda megrendelésére, Josef Weil rendőrhivatalnok szövegére készült, s a kiegyezés

évében, a Palais Dumbában lényegében megbukott. Strauß a közelgő párizsi világiállításra gyorsan írt a darabból egy hangszeres változatot. Fölébigy-gyesztette, mintha Verlaine valamely gyönyörű sorát: „Le beau Danube bleu”. Ha kérdezték, mi adta az ihletet a keringőhöz, többnyire egy verssort emlegett, Beck Károly Izidor, bajai származású német költő „A Dunánál” című költeményének egy sorát: *An der schönen blauen Donau*. Igazi vízi zene, a Lusitania szalonzenekara ezt játszotta utoljára, mielőtt ’15 májusában egy német tengerelattjáró elsüllyesztette. Baján egyébként azért volt *kék* a Duna, hogy megkülönböztessék a *szőke* Tiszától. Hogy Bécsben miért kék, illetve mitől kék, ha nem, arról komoly tanulmányok születtek.

(Egy pasasérhajó) Himmel Mária kuncogva meséli, hogy 1935 nyarán, már augusztusban, mert a Mancsi akkorra elmúlt 3 éves, fölfele mentek az uszálylyal, és Visegrádnál, ahol az a nagy kanyar van, és nagyon folyik a víz, találkoztak egy pasasérhajóval, jó, nem egygyel, mert erre fönt már nagy volt a forgalom, de ez valami igen vidám hajó volt, tele tarka népekkel. Ott állt a kerékkállás mellett a gyerekekkel, és nézelődött, mert ezt szerette a legjobban, nézelődni, amikor egy nagy testes férfi, aki pöttyös csokornyakkendőben állt a személyhajó korlátjánál, egyszer csak feleje fordult, és azt kiabálta, Mária, Mária. Valahogy elég közel voltak egymáshoz, talán mert kicsi volt a víz, mindenesetre ő ott egészen zavarba jött, hogy mit kiabál neki ez a kövér illető, mit akar ez övele, egyáltalán, honnan ismeri. Szerencse, hogy az ura nem hallotta. Még azt is kiabálta, kézsókóm, s lengette hozzá a kalapját, majd elröpült, de szó szerint, ha így volt, ha nem. Lehet persze, hogy tolnai volt, de nem hiszi.

(Kazinczy Ferencz 1831-ben) A gőzhajó nálunk egészen új jelenés lévén; első útját tavaly tette szeptemberben, Bécstől Pestig; festeni fogom azt. – Míg a Duna egyéb hajóinak teknője üreg, s a vendégszoba rajtok kiáll a teknőből: a gőzhajón a vendégszoba egy felfordított teknő üregében látszik lenni, s a vendégszoba rejtve van. Oda és a kemencékhez grádicsokon esik a lemenés. A vendégszoba gyönyörű. Meredek grádicsának deszkalépcsői sárgaréz-pléhbe vannak szögve; s innen jobbra és balra két kiseded rekesz nyílik, a terítő számára, ki ide zárja tányérait, üvegeit. A terítő egy becsületes arcú, tolnai illetőségű férfiú, Pauli Ferdinánd. Asztalok s karatlan székek körfősa szelletekkel vannak borítva, s a talpazat parkételt. A falak deszkája világos barna színnel van befestve, hogy az asztal és szék fájához hasonlítson, s a vesszőzet és egyéb czifra rajta zöld; így a négy vékony oszlop is, mely a padlást a szoba közepén a betörés ellen védi. Ablaka egyik és másik oldalán három, s hosszas kerek metszésű, s üvegtábla és zsaluvas. Az ajtó mellett jobbra és balra két tükör, épen olyan metszésű, mint a hat ablak, s így a szobát nyolcz ablak világítani látszik. A hajó farában még egy szoba, hová innen esik a bemenés, hálásul az asszonyosságoknak. Pauli Ferdinánd jámbor harang-játékára az utasok egyenként ebédelnek, vagy ha úgy tetszik, kisebb társaságokban, s a konyhacédula el van vetve a terített asztalokon, hogy kiki tudhassa, mit kívánhat és mennyiért. – A falak mellett párnázott pad fut el, s az éjjel ágyul szolgál az utasoknak.

(Gerngroß) Inkább csak a Práterbe jártunk, de néha bementünk egészen a Burgig, a város közepébe, át a kanálison, ahol azok a szép nagy áruházak voltak. De az uram ezt megtiltotta, mikor az ő egy rokonát, egy fiatalasszonyt úgy összetaposták a Gerngroß áruházban, a Mariahilferen, hogy egy hétre rá, karácsony este elment neki a gyerekek, valamint ő is majdnem meghalt, mire

PARTI NAGY Lajos
[Szódalovaglás](#)
Jelenkor, 1990

[Se dobok, se trombiták](#)
Jelenkor, 1993
Magvető, 2008

[A hullámzó Balaton](#)
Jelenkor, 1994,
Magvető, 2005

[Esti kréta](#)
Jelenkor, 1995

[Ibusár. Mauzóleum](#)
Jelenkor, 1996

[Sárbogárdi Jolán: A test angyala](#)
Jelenkor, 1997,
Magvető, 2007

[Europink](#)
Jelenkor – Lettre,
1999

[Hősöm tere](#)
Magvető, 2000,
2005

[Grafitnesz](#)
Magvető, 2003

[A fagyott kutya lába](#)
Magvető, 2006

(Banga Ferenczel)
[Kacat, Bajazzo](#)
Pytheas, 2002

[Dump Endre](#)

[Töredékek](#)
Pytheas, 2004

[A vak murmutér](#)
Magvető, 2007

[A peccsenyehattyú és más mesék](#)
Magvető, 2007

[Az étkezés értelmességéről](#)
Magvető, 2011

[Fülkefor és vidéke](#)
Magvető, 2012

[Mi történt avagy sem](#)
Magvető, 2013

[Fülkefónia és vidéke](#)
Százegy új magyar mese
Magvető, 2014

2016 tavasz

NÉMETH Zoltán
Parti Nagy Lajos
Kalligram, 2006

„Statt Berlin”
Magyar Lettre
Internationale, 29

(Balla Zsófiával
és Kovács András
Ferencsel)
„A költészetről”
Magyar Lettre
Internationale, 31

„Szonettjáték”
Magyar Lettre
Internationale, 34

„Virágh Rudolf
verseiből”
Magyar Lettre
Internationale, 37

„Kis tél az
öszológán”
Magyar Lettre
Internationale, 40

(Márton Lászlóval,
Garaczi Lászlóval,
Kukorely Endrével
és Németh
Gáborral)

„Még egy regényes
Lettre-beszélgetés”
Magyar Lettre
Internationale, 41

(Bruno Bourellel)
„Fényrajzok
Budapestről”
Magyar Lettre
Internationale, 42

„Berolina Medwelin”
Magyar Lettre
Internationale, 45

„Mattersburg leírása”
„2002 címtelen
leütés”
„Tolnai Ottóról”
Magyar Lettre
Internationale, 47

„Angyal(szárny)
cédulák”
Magyar Lettre
Internationale, 60

„Felejtés-cédulák”
Magyar Lettre
Internationale, 65

„Tenger-cédulák”
Magyar Lettre
Internationale, 91

(Eve-Marie Kallen
interjúja)
„Europink”
Magyar Lettre
Internationale, 50

(Vári György
interjúja)
„amit én csinállok,
az maga
a sültrealizmus”
Magyar Lettre
Internationale, 71

bevitték a kórházba az uszályról. Ez '32-ben történt, aranyvasárnapon, december 18-án, mikor a Paula bement oda más hajósfeleségekkel, illetve bevilamosozott. Kora délután volt, mire beértek, és olyan négy óra körül egyszer csak kitört a pánik. Úgy mesélték, hogy kimondottan a hakingerek voltak, vagyis a nácik, méghozzá füstbombával, hogy bűdös lett rettenetesen, meg könnyezni köllött ezeknek a szegényeknek, de szászám, mivel tele volt az áruháza, és persze mindjárt azt kiabálták a népek, hogy Feuer, Feuer. Hogy tűz van. Nagyon megijedtek, próbálták menekülni, és összetaposták egymást, főleg a gyöngébbet. Ezt a Paulát, például, addig-addig, hogy sose heverte ki. Akkor azt mondta az uram, slussz, többet oda be nem mész. Az ilyen áruházakba. Emlékezz vissza, tavaly te is ott voltál bent ugyanúgy, három hónapos terhesen. Mi lett volna, ha így jársz a Mancival? Ami kell, megvesszük idekint vagy Linzben meg Pozsonyban. Nekem egy ilyen Hitler, akármekkora fenegyerek, ne tapossa össze a feleségemet. Nincs olyan rékli a kibaszott világon.

(Tütü, hattýmáj) A kremsi börtön hajdani szőnyeggyárából nézve a ma-terni oldal békésen úszik a rózsaszín, reggeli trübben, aztán mikor feltisztul, látni Frau Bacher negyven hattýmáját, ahogy haladnak lefelé kecses csapatban, ugyanúgy, ugyanakkor. Hogy a séfin tömné őket, arra nincs adat, Európa szerte híres étlapján hattýmáj (Geröstete Schwannleber) nem szerepel. A konkurrens Doleischl hattýmálsádnak párna- paplan- és tütügára van, ugyancsak Mauternben, specialitásuk a „Bischof” márkájú nyári dunyha, mely könnyebb az utolsó leheletnél, valamint a színpadi tánc, amiben szép sikereket értek el úgy a múltban, mint a jelenben.

(Egy sárga tűzfal) A Duna felől, alulról látom először Budapestet, egy lakiból. Egy tanyahajó oldala, ipari vízszag, valami trepni, aztán kőlépcsők, majd fagyalt, állatkert, 1958. S mindenekelett egy irdatlan tűzfal, talán a Dráva utca környékén, de nem igazán tudom, hol, s főleg nem, hogy honnan – talán az előző és elkövetkezendő éveimből. Egy omlatag, sárga tűzfal a lobogó alkonyatban, és a kisgyerekek sokáig kísértő érzése, hogy valaha kellett egy ilyen tűzfal mögött laknia, avagy egyszer egy vagy sok másik életében még lakni fog. Nem én, mert az mindegy, de minden tűzfalam budapesti.

(Húsvét Kremsben) 1945 nagycsütörtökjén, aznap, mikor a nyilas kormány Sopronból Ausztriába menekül, id. Schusztter Ferenc Bécsben megkapja a rendeletet, hogy passauai úticéllal rakodja meg az uszályát barakk-alkatrész-szel, továbbá vegyen föl bizonyos Kretschmár főhadnagyot, annak feleségét, sógorasszonyát valamint tisztiszolgáját. Nagyszombat délutánján érkeznek Steinbe, ami Krems része, és közvetlenül a Duna-parton fekszik, közel a Mauternba vezető vashídhöz. Húsvét vasárnap, április elsején az asszonyok kimennek egy kicsit sétálni, Kretschmár velük tart, szigorúan csak egy kiáltásnyira, mert ha feljön a vonta a szenelésből, azonnal menni kell. A főhadnagy a promenádnak nevezett rakparton tüzet ad egy jóarcú illetőnek, kit zenetárnak néz, de kiderül, „odabentről” való, a híres kremsi börtönben dolgozik.

Nem túl beszédes, ám barátságos, így Kretschmár megkérdi, hol lehet itt bort kapni. Az illető eltűnődik, aztán mond egy Heuriger-címet, Keller-Gasse 40., s hogy egyáltalán nincs messze, ha nyitva van, persze. Mert itt már semmi se működik, Herr Oberleutnant. Szomorú és nagyon civil a hangja, köszöni a tüzet és megy. Heil Hitler, próbálkozik a főhadnagy zavarában, a börtönőr vissza se fordul. S Kretschmár nem győzi nyelni dühös, keserű nyálát. Este melléjük áll a Johann Strauss, Bratislavából menekülő utasokkal. Széles, öreg gólyavasaló, jajgat, nyög és sóhajtozik egész éjszaka, mégis van benne valami megnyugtató. Reggel korán indul el fölfelé, alig tűnik el az oberloibeni kanyarban, mikor amerikai vadászgépek támadják meg, mélytámadás géppuskákkal, sok a halott, a sebesült. A motorhajó, mely Passaubá vinné az uszályt, előremegy segíteni, s mivel föl kell vontatnia Linzbe a magatehetetlen kórházhajót, csak egy hét múlva kerül elő.

(Ki biliztetett?) Alig hiszem, mondom a figurának, akit az egyszerűség kedvéért valamelyik, sőt bármelyik női fölmenőként gondolok el, alig hiszem, hogy a kedves asszonyság egy életében, annak egy szakaszában ne tartozott volna, ne volna tartozandó Ida Hahn-Hahn grófnő kisszámú személyzetéhez. Természetesen miután kis híján szolgált Mária Terézia udvarában, de ha muszáj pontosítani, valakinél, aki beszállított az udvarnak, illetve akinek a valakije. Esetleg biliztette II. Józsefet, majd, jóval később, az anyámat, sőt engem.

(Heldenplatz) Na ja, szóval mi mind ott álltunk a Ringen és a Heldenplatzon. A Petzner-Másli, a Woitschkerl-fiúk, a Korschinek Viki, a Nezwarka Pepi, a Herr Karli, az ember érezte, hogy magunk között vagyunk, mint egy nagy lakodalmi lugasba. Az egy kéjmámor volt, kérem. Elég az hozzá, a németek bemasíroztak, szóval, segítettek az osztrákoknak. Na, úgy segítettek, ahogy a sáskajárás. Egyszerre nem volt semmi az üzletekbe, borotvaszappan se. Az osztrák rendőrök meg már ott álltak az izével a karjukon, a horogkeresztes karszalaggal.

(Az ima legyen veletek!) Johann Lang 1945. április 5-én kora reggel azt mondja várandós feleségének, hogy hamarosan teli lesz a városka menekültekkel, jön az egész Bécs, a börtönben nincs enivaló, legjobb volna az összes rabot kiengedni a francba. Hallgassál, mer még bajod lesz, mondja a nő, és két súlyos melle közé húzza az ura fejét. Egy magyar főhadnagy zenetárnak nézett múlt vasárnap, mondja váratlanul a férfi. Na látod, mondja a nő. Franz Kodré börtönparancsnok aznap és másnap háromszáz fogoly szabadon bocsátására ad parancsot. Beosztottja, Johann Lang kis szónoklatot intéz a rabokhoz: Ez a ház szabadon enged titeket. Bújjatok el, keressetek fedezéket, az éjszakák még hidegek! Az ima legyen veletek, ne hozzatok szegényt a házra! Tiltakozva a döntés ellen, a Schuster-Abteilung vezetője, a masszív náci Anton Pomassl azonnal felhívja az SS-t és a kremsi körzetvezetőt. Anton Wilthum fogolylázasra hivatkozva riadóztat, SS- és Wehrmacht-egységek veszik körbe a börtönt, válogatás nélkül löni kezdenek az otmaradt rabokra, 5-én és 6-án 386 embert ölnek meg. A börtönparancsnokot, három másik

börtönört és Johann Langot ítélet nélkül, a polgármester jelenlétében a fegy-intézet falánál kivégzik, mivel nem tartották be a szolgálati szabályzatot.

(Utcányi nyiladékom) Magyarország fővárosában a balparti Pestről, konkrétan az Újlipótvárosból, a Pozsonyi út és a Katona József utca sarkáról van szerencsém kilátni a Dunára. Mire megpillantom, egy adott pontja, a Breg forrásától számítva, megtett 1649 kilométert, a sulinai 0 kilométerköig 1239 van neki hátra. Előre. Nagyjából, mert a pontos hossza nemigen számítható ki. Ha onnan számítjuk, ahol a Brigach belefolyik a Bregbe, Donaueschingentől, az csupán 2850 kilométer. A Palatinus házak utcányi nyiladékan látom a Margit-szigetet, fölöttemögötte a Rózsa-domb és a Ferenc-hegy. És nagyjából száz métert látok a vízből, ami vagy már elfolyt vagy el fog folyni, de sohasem jelenvaló. Nem szoktam folyónak hívni, a Duna az Duna, minden más lehet folyó, ha áll, ha nem.

(Fürdés) '44-'45 tele után lehet-e fürödni a Dunában? Mit mond Adorno?

(A willendorfi lelet) Egyszerű nap volt, 1908-ban, épp Frühstück után voltak az urak is, a munkások is, avval elrakták a szalvétájukat, elnyomták a cigarettájukat, és elkezdtek ásni a feltárandó területen. Nemsokára ásonyomnyi hamurégre akadtak, mely alatt Szombathy József, ki akkor a Természettudományi Múzeum igazgatója volt Bécsben, talált egy tizenegy cm-es kis mészkövet. Benyúlt a hamuba, kézbe fogta. Ott feküdt, egyszerűen ott feküdt, majdnem harmincezer éven át.

(Johanna Lang vacsorája) Elhúz mellettem a Zsófia Főhercegnő nevű szalodahajó, az étteremben esztrád-zene szól, spenótos kacsamájat vacsoráznak a vendégek. Elnézem magamat, ahogy jó karban lévő osztrák nyugdíjas vagyok, nevem Johanna Lang. A brokkolikrémlés alatt megcsodáltam a Budai várat és a Parlamentet, ilyen kicsi országnak túlzás egy ekkora parlament, ilyesmiket gondolok, már a kacsamáj fölött, a sötét szigetet bámulva, ahol is egyáltalán nem látom magam, igaz, nem is figyelem, midőn futás örvén araszolok a tölgyek alatt a tavaszi szélben.

(Alapkő, barna füzet) Id. Schusster Ferenc halála után eltelik majdnem tizennyolc év, mire 2015. február 27-én, Kremsben, tényleg elkezdem begépelni a naplót. Így nevezem a barna füzetet, naplónak. Alapkő. Törzs, amire rászerelem, amit, pallók, palánkok, beszegődő sárgaréz pléhek, gőzmasina. Ezzel együtt fogalmam sincs, hova és hogyan épül be, illetve hol marad zárvány. Megható az egyszerű, a keresetlen alapossága, miközben igen plasztikus és élénk tónusai vannak, igaz, én hallom a hangját, látom a repkedő kezét, ahogy előredől, és majd kievez a fotelből, és megfogja a vállamat, karján megremeg a horgonyos ember, úgy magyaráz, mintha ketten volnának.

(Sasok könyve) Brehm Alfréd hosszas unszolásra, 1878 tavaszán kísérte el az akkor még nem szegény Rudolf trónörökösöt a középső Duna vidékére. Németországban azidáig ismeretlen sasfajokat mentek nézni, útiújról 1878 végén „14 nap a Dunán” címmel meg is jelent az alapos élménybeszámoló, persze névtelenül. De hogy maradhatott volna titok út és lenyomata? A elragadtatott kritikák a szerző magas személyétől nem tudtak és nem is akartak eltekinteni, pedig a munka, némelyek szerint, csupán rossz utánzata volt az útleírásoknak. A könyvben gyakran említetik egy fiatal, elálló fülű hajós gyerek, ki elébb csak ólálkodik a nagy emberek körül, végül megbízatást kap tőlük, nem is akármilyet. Beveszik transzírmesternek, vágni, mosni, föltakarítani. Sokat ökröndözik, de jól meg lesz fizetve. Nem is a transzírozás viseli meg, hanem hogy tudományos célból minden egyes faj húsát meg tartozik kóstolni, s arról beszámolni. A sashús förtelmes, mesélte nagyapám, mintha szappant sütnének parázson. A címerre nem tudott ránézni azután úgy, hogy a szeme könnybe ne lábadjon.

(Via Donau-kanal) Óbecséről, ha mondhatjuk így: hegymenetben Aspara Margit leány feljöve Buda-pestre, s az Feneketlen tóban vett magának lakást.

Musculus halfarka vala, a legöregebb dorozsmi hartsa-bátsiknak sem elővalóbb. Lúdbőrzésit, aminthogy szemérmét es legyőzvé, puczer fölsőtestivel Verpeléti útig ellófrált vala, holott mutogatásból, majd fajtalan kurválkodásból élt. Szép hangja s gömbölyű mozgása okából Vertsits Jakab Tahót kávé s a leányt megkedvelvén, Lótusz nevű mű-intézetében fölfogadá, néki egy ámbráskád felpantsolt kölni vizet oda béállított, s ötlet hol indiai fürdő s huri-ként, hol az farkó tánczosaként ki plakatérozta. Sajnos utóbb erős viszketéstől háza népével egyetemben megbetegedvén, két legényivel a szegén huri sellőt megfogatta, s az Feneketlen tóba szabálhont visszaburétatá. Szomorú végzete e párát a Déli-vasútnál érte el, amennyiben egy tüzes locomotív télhajnal több szelvénybe elvágta. Mongyák, pikkely és sömör hulla alá az Vérmező tarlotte bokrai közt, síkpor jajgatás...

(Nyúl vadász) Április 6-án délelőtt fura menet vonul Mautern felé a hídon. Mintha rabok lennének, gondolja id. Schusster Ferenc, aki fönn időzik a kormányállásban, noha nincs mit csinálnia. Néz, nyeli a mérgét, tudja, innen minél hamarabb pucolni kéne. Később erős fegyverpogást hallanak a város felől, egészen a közelből. Mintha a börtönből jönne, mondja Kretschmár, fehér, mint a fal, a bortól is csak sápad, bevallja, egy hete ott áll a bélcsavarodás határán. Másnap, 7-én elindul valami orvost keresni vagy patikát, de hamar visszajön avval, hogy nem tanácsos továbbmenni, mutatkozni se, felázadtak a foglyok, és kitörtek, de százával, az SS most fogdossa össze őket. Nem viccelnek, se a rabok, se az üldözőik. Akkor nyúl vadászat lesz itt, amilyen még nem volt. Hogyhogy, kérdi a kormányos. Úgy, hogy mint a nyulakat, szegényeket, puf, puf, puf. Messziről látszik, a nyomorult rabgúnyjuk. Nem tudni, a pisztolyát vagy a beleit szorongatja a köpenyzebében. Behúzzák a járódeszkát, lecsuknak minden ablakot, nincs mozgás, csak a horogkeresztes zászlót lobogtatja a szél. Két kőhajításnyira elkapnak valakit, illetve addig üldözik, amíg a promenádon elkapják, ezt a tisztiszolga látja a matrózlakból, s látja, ahogy belelövik a Dunába.

(Szomorú kentaur) 1986 óta áll Bécsben a Duna-csatornán a hajdani sebesgőzös maradéka, egy téli viharoktól, nyári discóktól széjelrázott szomorú kentaur. Bizonyos szempontból 1853-ban épült az Óbudai hajógyárban az Első Dunagőzhajózási Részvénytársaság előbb Carl Ludvig, majd Grain nevű hajójaként. Más szempontból 1912-ben, Ferenc Ferdinándként látta meg a linzi hajógyár napvilágát. Az első háborúban kórházhajó volt, majd, már Johann Straußként, gyorsjáratú gőzös (1400 személy, 11 kabin, 30 ágy). A második és számára utolsó háborúban ismét kórházhajó, többszöri súlyos sérülések után Linzben süllyed el '45 tavaszán, az utolsó bombatámadások egyike alatt. 1951-ben a roncsot kiemelik, s a gőzgépet ráépítik a Carl Ludwig, majd Grein gőzhajó majdnem 100 éves törzsére, kazánjai akkortól kőolajtüzelésűek. 1972-ben vonják ki a forgalomból, s lesz belőle étteremhajó Regensburgban, majd Clubhajó Bécsben. Szép kor, 163 év, egy sebesgőzös hányatott élete ama szép kék Dunán, amit Strauß halhatatlan keringőjéig senki kéknék nem nevezett.

(A Duna Újpalotán) Egész trackek törlődnek, de kihúnyóban is pörög a lemez, kattognak az arché legmakacsabb, letörölhetetlen emlényomai. Most őt gondolom a legfőbb beszélőmnék, mindenki, akinek szerepet szán a véletlenem belőle, hozzá vagy vele beszél, mittudomén, Canettitől, Heinétől Hitlerig, Zita királynőig. Tolnárol néhány évvel korábban felköltöztetjük, anyámmal él az utolsó éveiben, megéri a századik születésnapját. Ha meglátogatjuk a lakótelepi lakásban, Újpalotán, honnét még a Rákospatak is kilométerekre van, örül és megismer. Nyugodt, közvetlen tónusban, mintha csak folytatna egy hétköznapi konverzációt, egyet az ezerből, megkérdi: „Hajóval jöttetek?” Nem, mondom, nem hajóval. Akkor a ladikkal, mondja. S hogy nagy a víz, ugye? Inkább azt mondd meg, Heinét milyen volt kiszolgálni Regensburgban. Jó volt, mondja, s hogy melyik Heinét? Adjál savanyú cukrot, Jutkipivili, addig fölmegek a vécére. Nem kell fölmeni, ezen az uszályon van lent is, mondom. Ne mondd, mondja. Mit ki nem talál! Azt elhiheted, hogy voltaképpen minden megtörtént vagy éppenséggel megtörténhetett volna, csak esetleg nem akkor, nem úgy és nem azzal, akivel. Azt elhiszem, mondom.

ERDŐS Virág

Udvarok
Városháza, 1993Belső udvar
JAK-Kijárat, 1998Lenni jó
Magvető, 2000Másmilyen mesék
Magvető, 2003Eurüdiké
Magvető, 2007A merénylet
Palatinus, 2008A Trabantfejú Nő
Palatinus, 2011Pimpáré és
Vakvarjúcska
Móra, 2012Adjon az Isten
Magvető, 2013Ezt is el
Magvető, 2014Négyeshatos
Magvető, 2014„Boldog Margit”
Magyar Lettre
Internationale, 48„Nyomozati szakasz”
Magyar Lettre
Internationale, 57„Nem a saját
életünket éljük”
(Györe Gabriella
interjúja)
„Mara halála”
Magyar Lettre
Internationale, 65„Madame Poe”
Magyar Lettre
Internationale, 69„Versek”
Magyar Lettre
Internationale, 81

Erdős Virág

VILÁGÍTÓ TESTEK
budapest100

(részlet)

(te erdő leszel te kert leszel ő)

dönt

ez itt a városi civilizáció
vége gyümölcsbél kutyaszar elhajigált
metrószakaszjegyek
nem gond
túlkiabálja a bontógépeket
kipécéz rámszáll utolér mutatja
túraborot kedves
kibúzhatós locsolóslagot

47.5077035753, 19.0229532123

(ma szép nap van csupa)

zöldfelület

felajzott véreink pitykés
lajbiban és ray
ban napszemüvegben futkosnak a
Magyar Fénymagok Egységének Oszlopa körül ami egy
bot mindenki
remekül érzi magát az
aranykapu tárva
nyitva a szeretet árad a
piknik-pokrócok biztonságban és még a
rabkocsiból is
ismerős arcok
47.5123211882, 19.0807343647

(a Fővárosi Önkormányzat Péterfy Sándor Utcai Kórház-
Rendelőintézet és Baleseti Központ)

teraszáról látni a temetőt

47.4964043458, 19.0829753503

(nem cukorkák)

zoknik és más
azonosíthatatlan anyagmaradványok például a legkisebb
radics
lóg a fán a
konténerből kiguberált mosotrózsaszín
kezelésében belő
kitti belő
magyarok ez aztán tényleg egy eléggé
különös karácsony üszkös
fágyos se
fostalicska se csúcs-
díz csak a kiegészítő körül a betonig felpörkölődött parketta-
mintás pévéce szaga a bős
utcai fák közt már
pogrom után még
mise előtt bé
angyalka mire vársz
búzz innen menj sietve
csattogtasd szaporán a szárnyad

47.4970708078, 19.1148725152

(magyar a magyarért)

alapítvány és kiadványlalat
víg utca
vidám város
boldog ország a
kirakatból kiragyogó könyvcím
dísznóságok gyűjteménye

47.4944997513, 19.0732204914

(darab tavasz)

fehér
fal előtt fehér
bentes telefonál feje fölött felirat
iszlámuvágás

47.4922751502, 19.0787190199

(utazópárna szellős memóriahabbal)

öregen
beteg sárgán belülről
kijelöl robado testtel állni egy túl szép
kirakat előtt mikrozbato
malackák és gördülő
talpú szandálok közt fixírozni egy üres
dobozt hátba
lebet még hülye
ötlet
optimalizálni az
elodázhatatlant

47.4764369822, 19.0470394492

(azon az éjjel)

ide-oda szaladgáltunk a töltés oldalában a
nevedet kiabáltuk aztán másfél
méterenként letérdeltünk a bóba és sorban
egymás után benéztünk minden
parkoló autó alá de én még a bekamerázott
játsszótér két méteres kerítésén is képes lettem volna
átugrani érted pedig ott olyankor már
senki sincs csak egy
átbúzott kutya

47.4705703782, 19.050232619

(sok van mi csodálatos)

de a japán turistánál nincs semmi
csodálatosabb abogy
báttal az egyetemes
világörökségnek ki-
kilengő szelfibottal
keresi a saját
arcát

47.4866058423, 19.0482491255

(a világ)

közepén egy mókuserék volt most
ütéscsillapító
gumitégla van a
frissen feltöltött homokozóban egy idegen
fogású lapát pont
ott
abová a bátran
üvöltő csecsemőt temettem pusztá
önkorlátozásból már nincs
rendzavarás az
elkerített játszótérre járőrszolgálat vigyáz mint
álmban a félig
földbe ásott éjjel
látó led
szemekkel
figyelő
balak

47.4592081038, 19.0401944518

(pilinszka)

*a karton közös
párna
nincs*

47.4972859125, 19.0707226843

(a nénikék)

*párnát hoznak nejlonzacszkóba
csomagolják beteszik a
szatyrukba itt kiveszik a
szatyrukból kicsomagolják a
nejlonzacszkóból ráteszik a
nejlonzacszkót a padra ráteszik a
párnát a nejlonzacszkóra ráülnek és
nézik a*

*sírt
de
wolt páل sírját már nem nézi
senki az ülökét
vastagon pubán kényelmesen popsi
simogatóan benőtte az óriás
szórmoba néniké
jöszsz?*

47.4690911028, 19.1869997978

(karamella)

*cipejem a szojszomat
énekli esténként egy igyekvő kislány mindig
meg-megállva a
lépcsőfordulóban*

47.4888161839, 19.0743792057

(a létezők legjobbika)

*az adria sétányon kedden
csütörtökön és
szombaton van kitolás másbol
máskor magyarázza
pangloss mester a bajdani könnyű
búvár aki most egy real
bevásárlókocsival jár
kel kukáról kukára lakni egy beton
virágtartóban lakik a szétrobadt mdf pártbáz
megműveletlen kertjében így
mondja kitolás
ekkor és ekkor és
nem érzi benne az
autodafét*

47.5170917674, 19.1282688081

(ne higgy nekem ha majd egy)

*nap
a kisafrika bátsó
bejáratánál kétségbeesetten
próbálok részvéteket kelleni benned egy fiúrt
mumifikálódott banán iránt a gyomrom
legmélyén én is
rabszolgákat foglalkoztatok
47.4937285141, 19.0725076944*

(széki lassú)

*két román utazik a villamoson
nem vicc
itt valami tényleg
nem stimmel mosolyognak
ettől rögtön
balálra rémül az ember pláne mikor a
töltés után váratlanul
leszállnak és kéz a kézben elindulnak ebben a pont
negyven évvel ezelőtti kelenföldi
koradélutánban az fmb
lebontott épülete felé ki tudja
miféle
rendezvény lesz ez az
egyikük hátán egy kishaba van a
másikuk hátán egy
brácsa*

47.4698988508, 19.0447193384

(ne feledjétek az igazság néha)

*éppoly
észrevehetetlen mint a
panda vagy mint a kun utcai
szent rita plébánia kétméteres
téglakerítésén átbukó borostyán üde fényes egészséges
levelei közt lógó
kompressziós nejlonbarisnya*

47.4950087685, 19.0810699761

(bezúzott)

*plexi mögött a provokatív
ajánlat touch
the screen itt így
érintenek*

47.4927027476, 19.0710472316

(de persze ő is csak addig)

*kellemtlenkedhetett ott a tenispálya
mögötti bokorban amíg érte nem jöttek hogy
elvigyék a
belyére abová
való az indítékai felől kevésbé
érdeklődtek nem is
maradt utána más csak a szétgurult üres
fiolák meg egy
zöldben könnyebb
szatyor
47.4928775235, 19.0394179523*

(ez a város egy vidáman zümmögő)

*kaptár
mondaná a költő de a
költőkön ma nyúlós
költésrohadás van
testükben
méreganyagokat balmoznak fel és
kikapcsolják a számítógépeiket a
fertőzés álcáról
álcára terjed az illetékes
batóság az állomány teljes
megsemmisítését és a
röpkörzet zárlat alá
helyezését rendelheti
el*

47.4859025735, 19.0758866072